

III

(Προπαρασκευαστικές πράξεις)

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

449 Η ΣΥΝΟΔΟΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΗΣ 3ΗΣ ΚΑΙ 4ΗΣ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2008

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα: «Πράσινη Βίβλος Αποτελεσματική εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση: Η διαφάνεια των περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη»

COM(2008) 128 τελικό

(2009/C 175/12)

Στις 6 Μαρτίου 2008, και σύμφωνα με το άρθρο 262 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποφάσισε να ζητήσει γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα:

«Πράσινη Βίβλος — Αποτελεσματική εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση: Η διαφάνεια των περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη»

COM(2008) 128 τελικό.

Το ειδικευμένο τμήμα «Ενιαία αγορά, παραγωγή και κατανάλωση», στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, επεξεργάστηκε τη γνωμοδότησή του στις 6 Νοεμβρίου 2008 με βάση εισηγητική έκθεση του κ. J. PEGADO LIZ.

Κατά την 449^η σύνοδο ολομέλειας, της 3^{ης} και 4^{ης} Δεκεμβρίου 2008 (συνεδρίαση της 3^{ης} Δεκεμβρίου 2008) η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε την ακόλουθη γνωμοδότηση με 161 ψήφους υπέρ, 2 ψήφους κατά, και 7 αποχές.

1. Συμπεράσματα

1.1 Η πράσινη βίβλος για την «αποτελεσματική εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση: η διαφάνεια των περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη» [COM(2008) 128 τελικό, της 6ης Μαρτίου 2008] έρχεται ύστερα από την πράσινη βίβλο σχετικά με την κατάσχεση τραπεζικών λογαριασμών [COM(2006) 618 τελικό] και εγγράφεται σε ένα ευρύ σύνολο μέτρων που λαμβάνει σταδιακά η Επιτροπή με στόχο τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού δικαστικού χώρου, ο οποίος θα χρησιμεύει ως υπόβαθρο, από άποψη δικαστικών πτυχών, για την υλοποίηση της ενιαίας αγοράς.

1.2 Η ΕΟΚΕ έχει γενικώς υποστηρίξει τις πρωτοβουλίες αυτές, επιστώντας όμως την προσοχή στην ανάγκη να δικαιολογούνται δεόντως, από άποψη επικουρικότητας και αναλογικότητας αφενός, και, αφετέρου, από άποψη συμβατότητας με θεμελιώδεις αρχές του αστικού δικονομικού δικαίου, κοινές στα κράτη μέλη, καθώς και πλήρους σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων.

1.3 Όμως, και στην περίπτωση της γνωμοδότησης επί της προηγούμενης πράσινης βίβλου, σχετικά με την κατάσχεση, και στην

παρούσα περίπτωση, η ΕΟΚΕ φρονεί ότι οι πρωτοβουλίες όχι μόνον κρίνεται ότι δεν θεμελιώνονται δεόντως σε ουσιαστικές βάσεις που να προσδιορίζουν και να χαρακτηρίζουν την κατάσταση που επιχειρείται να επιλυθεί, αλλά επίσης ορισμένα από τα προτεινόμενα μέτρα υπερβαίνουν κατά πολύ, από άποψη αναλογικότητας, εκείνο που θα είναι αναγκαίο και που δεν θα μπορούσε να επιτευχθεί από τα ήδη υφιστάμενα εθνικά μέσα, ενώ μάλιστα, σε ορισμένες περιπτώσεις, ενδέχεται να συνιστούν προσβολή ορισμένων θεμελιωδών δικαιωμάτων των πολιτών, όπως η προστασία της προσωπικής ζωής ή η ισορροπία των μέσων υπεράσπισης.

1.4 Η ΕΟΚΕ φρονεί ότι, στους υπό εξέταση τομείς, μπορεί και πρέπει να σημειωθεί μεγάλη πρόοδος όσον αφορά την βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ των εθνικών αρχών, την αύξηση της αποτελεσματικότητας και την επιτάχυνση της λειτουργίας των υφιστάμενων εθνικών μέσων, την βελτίωση της πρόσβασης στις υφιστάμενες πληροφορίες και μητρώα, καθώς και τη βελτίωση της ανταλλαγής πληροφοριών και της αμοιβαίας γνώσης του τρόπου λειτουργίας των εθνικών συστημάτων και των μεθόδων βελτιστοποίησής τους.

1.5 Η ΕΟΚΕ τάσσεται, λοιπόν, σαφώς ενάντια στις ιδέες της δημιουργίας ενός κεντρικού μητρώου του ευρωπαϊκού πληθυσμού, της γενικευμένης και χωρίς διακρίσεις πρόσβασης εκ μέρους οιασδήποτε πιστωτών στους φορολογικούς καταλόγους και τους καταλόγους κοινωνικής ασφάλισης, καθώς και της υιοθέτησης σε κοινοτικό επίπεδο ενός τυποποιημένου συστήματος για τη δήλωση του συνόλου των περιουσιακών στοιχείων των οφειλετών.

1.6 Η ΕΟΚΕ φρονεί ότι η καλύτερη γνώση των εθνικών συστημάτων εκτέλεσης και του τρόπου κατά τον οποίο λειτουργούν, στην πράξη, τα δικαστήρια θα μπορούσε να προωθηθεί με τη δημιουργία βάσης δεδομένων συγκριτικού δικαίου, η οποία θα πρέπει να καταρτιστεί από έγκριτους επαγγελματίες και να τηρείται διαρκώς ενημέρη.

1.7 Τέλος, η ΕΟΚΕ, στις ειδικές παρατηρήσεις της (σημείο 5.8), προτείνει να εξεταστεί η δυνατότητα ορισμένων εναλλακτικών πρωτοβουλιών, οι οποίες οδηγούν προς την κατεύθυνση του στόχου που επιδιώκεται στην πράσινη βίβλο, χωρίς όμως να απαιτούν περισσότερη κοινοτική νομοθεσία.

2. Σύντομη περίληψη της πράσινης βίβλου

2.1 Με την υπό εξέταση πράσινη βίβλο, η Επιτροπή κηρύσσει την έναρξη της δεύτερης (1) διαβούλευσης με τα ενδιαφερόμενα μέρη σχετικά με τις μεθόδους βελτίωσης της εκτέλεσης των δικαστικών αποφάσεων, ετούτη τη φορά όσον αφορά την υπερπήδηση των εμποδίων που προκύπτουν από τις δυσχέρειες πρόσβασης σε αξιόπιστες πληροφορίες σχετικά με τον τόπο διαμονής των οφειλετών ή με τα περιουσιακά τους στοιχεία.

2.2 Η Επιτροπή πιστεύει ότι η γνώση της σωστής διεύθυνσης του οφειλέτη και η πρόσβαση σε ακριβείς πληροφορίες σχετικά με τα περιουσιακά του στοιχεία αποτελούν τη βάση για αποτελεσματικότερες διαδικασίες εκτέλεσης, αναγνωρίζει όμως ότι τα εθνικά συστήματα μητρώων και δηλώσεων των οφειλετών σχετικά με τα περιουσιακά τους στοιχεία, παρότι είναι παρεμφερή, παρουσιάζουν σημαντικές διαφορές όσον αφορά τις προϋποθέσεις πρόσβασης, τις διαδικασίες λήψης πληροφοριών και το περιεχόμενό τους, οι οποίες θέτουν υπό αμφισβήτηση την αξιοπιστία και την δυνατότητα έγκαιρης αξιοποίησής τους.

2.3 Λαμβάνοντας υπόψη ότι η διασυννοριακή είσπραξη απαιτήσεων καθίσταται δυσχερής λόγω των διαφορών που υπάρχουν μεταξύ των εθνικών νομικών συστημάτων και της ανεπαρκούς γνώσης, εκ μέρους των πιστωτών, των δομών πληροφόρησης που υπάρχουν στα κράτη μέλη, η Επιτροπή, με την υπό εξέταση πράσινη βίβλο, έχει ως απώτερο στόχο την ενδεχόμενη υιοθέτηση, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, μέτρων για την αύξηση της διαφάνειας των περιουσιακών στοιχείων των οφειλετών και για την ενίσχυση του δικαιώματος των πιστωτών και των εθνικών αρχών εκτέλεσης να λαμβάνουν πληροφορίες που θα εξασφαλίζουν την αποτελεσματική εκτέλεση των εκτελεστών αποφάσεων για την πληρωμή χρεών αστικής και εμπορικής φύσεως, με τήρηση πάντοτε των αρχών περί προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως αυτές θεσπίζονται στην οδηγία 95/46/EK.

2.4 Για την επίτευξη του στόχου αυτού, η Επιτροπή εξετάζει λεπτομερώς τη φύση των ενδεχόμενων μέτρων, και αναλύει τα χαρακτηριστικά τους σε δέκα ερωτήσεις.

(1) Η πρώτη υπήρξε η πράσινη βίβλος σχετικά με την κατάσχεση τραπεζικών λογαριασμών [COM(2006) 618 τελικό], γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ: EE C 10 της 15.1.2008, σ. 2.

3. Πλαίσιο της πρωτοβουλίας

3.1 Η πρωτοβουλία αυτή εγγράφεται, ορθά, σε ένα ευρύ σύνολο μέτρων που λαμβάνει σταδιακά η Επιτροπή με τον επικροτούμενο στόχο να δημιουργηθεί ένας ευρωπαϊκός δικαστικός χώρος ο οποίος θα χρησιμεύει ως υπόβαθρο, από άποψη δικαστικών πτυχών, για την υλοποίηση της ενιαίας αγοράς (2), και ειδικότερα θα διευκολύνει την εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση, βάσει μέτρων που θα επιτρέπουν τον εντοπισμό της διεύθυνσης ή έδρας του οφειλέτη, όπου μπορεί να του κοινοποιηθεί η εκτελεστική απόφαση, και την ακριβή πληροφόρηση σχετικά με τα περιουσιακά του στοιχεία που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για την πληρωμή του απαιτητού χρέους, σε οποιοδήποτε κράτος μέλος και οποιοδήποτε μέρος της επικράτειάς του και εάν αυτά βρίσκονται.

3.2 Η Επιτροπή φρόντισε αυτή τη φορά, γεγονός που είναι αξιόπαινο, να ζητήσει απαντήσεις όχι μόνον από τα 15 κράτη μέλη των οποίων η κατάσταση είχε εξεταστεί στη μελέτη που χρησιμοποίησε ως βάση της πράσινης βίβλου (3), αλλά και στα λοιπά 12 κράτη που συναρπάζουν πλέον την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν δεν είναι πάντοτε ακριβή ή δεν έχουν πάντα ερμηνευθεί σωστά.

3.3 Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι η πρωτοβουλία φαίνεται να λαμβάνει υπόψη τη σύσταση που είχε διατυπώσει η ΕΟΚΕ στη γνωμοδότησή της για την πράσινη βίβλο για την κατάσχεση τραπεζικών λογαριασμών, όσον αφορά την επιτακτική ανάγκη για «[...] κατάλληλη στάθμιση των μέτρων για την αύξηση της διαφάνειας όσον αφορά την περιουσιακή κατάσταση των οφειλετών [...]».

3.4 Δυστυχώς, η Επιτροπή δεν παρέχει καθόλου στοιχεία, κυρίως στατιστικά, όσον αφορά την έκταση του προβλήματος που προτίθεται να αντιμετωπίσει, ούτε και προσδιορίζει επακριβώς ποια είναι η φύση του προβλήματος αυτού ή σε ποιον ακριβώς χρησιμεύουν τα μέτρα που ενδεχομένως προτείνει.

4. Γενικές παρατηρήσεις

4.1 Η υπό εξέταση πράσινη βίβλος αποτελεί συνέχεια και συμπλήρωμα της πράσινης βίβλου για την κατάσχεση τραπεζικών λογαριασμών [COM(2006) 618 τελικό], επί της οποίας η ΕΟΚΕ εξέδωσε στις 31.07.2007 γνωμοδότηση (4), στις παρατηρήσεις της οποίας και παραπέμπουμε.

4.2 Όπως αναφερόταν στη γνωμοδότηση εκείνη, το ζήτημα που εξετάζεται σε ετούτη την πράσινη βίβλο προηγείται λογικά του ζητήματος της κατάσχεσης τραπεζικών λογαριασμών και εκφράζει ορθά την ανάγκη να υπάρχει επαρκής γνώση των περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη, με στόχο τη σύσταση μιας πραγματικής κοινής εγγύησης για τους πιστωτές, η οποία συνιστά θεμελιώδη και χαρακτηριστική αρχή του αστικού δικονομικού δικαίου. Το ζήτημα αυτό

(2) Για μια αρκετά εξαντλητική απαρίθμηση τέτοιου είδους μέτρων, παραπέμπουμε στη γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ (EE C 10 της 15.1.2008, σ. 2), σχετικά με την προαναφερόμενη πράσινη βίβλο για την κατάσχεση τραπεζικών λογαριασμών.

(3) Για την πλήρη κατανόηση του περιεχομένου της υπό εξέταση πράσινης βίβλου, είναι σημαντικό να ληφθεί υπόψη όχι μόνο το έγγραφο εργασίας της Επιτροπής SEC(2006) 1341 της 24.10.2006, αλλά και η μελέτη αριθ. JAI/A3/2002/02, υπό την ενημερωμένη έκδοσή της με ημερομηνία 18.02.2004, του Δρα Burkhard HESS, Διευθυντή του Ινστιτούτου συγκριτικού ιδιωτικού διεθνούς δικαίου του Πανεπιστημίου της Χαϊδελβέργης, το κείμενο της οποίας βρίσκεται στην εξής διεύθυνση: http://europa.eu.int.com/jurjustice_home/doc_cent/civil/studies/doc_civil_studies_en.htm.

(4) EE C 10 της 15.1.2008, σ. 2.

δεν μπορεί, όμως, να νοηθεί εάν δεν τεθεί το θέμα της εναρμόνισης, σε κοινοτικό επίπεδο, ενός ολόκληρου συνόλου πεδίων του ουσιαστικού αστικού δικαίου, τα οποία λογικά προηγούνται από αυτό.

4.3 Η ΕΟΚΕ αναγνωρίζει, λοιπόν, ότι είναι αναγκαίο οι αρμόδιες αρχές εκτέλεσης οποιουδήποτε κράτους μέλους να έχουν πρόσβαση σε ακριβείς πληροφορίες σχετικά με τον τόπο διαμονής των οφειλετών, αρχής γενομένης από την έδρα ή τη διεύθυνση κατοικίας, και σχετικά με τα κινητά και ακίνητα περιουσιακά στοιχεία που απαρτίζουν την περιουσία τους, ανεξαρτήτως πού βρίσκονται αυτά.

4.4 Ωστόσο, όπως αναφέρεται και στην προαναφερθείσα γνωμοδότηση, η ΕΟΚΕ διατηρεί σοβαρές επιφυλάξεις και βάσιμες αμφιβολίες όσον αφορά την πραγματική ανάγκη λήψης ειδικών μέτρων για την νομοθετική εναρμόνιση σε κοινοτικό επίπεδο, στον προκείμενο τομέα, παρότι αναγνωρίζει την αρμοδιότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης επί του θέματος και την ύπαρξη νομικής βάσης προς τον σκοπό αυτόν.

4.5 Πράγματι, από το σύνολο των αναγκών καλύτερης πληροφόρησης, καλύτερων στοιχείων και καλύτερης πρόσβασης, που εντοπίζονται στην πράσινη βίβλο, δεν προκύπτει υποχρεωτικά η ανάγκη δημιουργίας νέων μητρώων σε κοινοτικό επίπεδο ή νέων υποχρεώσεων δήλωσης περιουσιακών στοιχείων. Εκφράζεται, εξάλλου, ο φόβος ότι τα μέτρα αυτά δεν συμβαδίζουν με το κριτήριο της αναλογικότητας, πέραν του ότι θα συνιστούσαν, ενδεχομένως, απαράδεκτη παραβίαση θεμελιωδών δικαιωμάτων.

4.6 Στην πραγματικότητα, περισσότερο παρά η δημιουργία μητρώων πληθυσμού, εμπόρων ή καταναλωτών, κινητών ή ακίνητων περιουσιακών στοιχείων, φορολογικών καταλόγων και καταλόγων κοινωνικής ασφάλισης, συγκεντρωμένων στις Βρυξέλλες, κρίνεται ότι η καλύτερη ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των εθνικών αρχών και η ευχερέστερη και ταχύτερη πρόσβαση στα υπάρχοντα στοιχεία, θα ήταν επαρκής για να εξασφαλιστεί η ισότητα ευκαιριών και μεταχείρισης ως προς τον εντοπισμό των περιουσιακών στοιχείων των οφειλετών, όποια και εάν είναι η φύση ή η εθνικότητα του πιστωτή.

4.7 Αυτό, βέβαια, δεν εμποδίζει να θεσπιστούν κίνητρα και να προσδιοριστούν προσανατολισμοί σε κοινοτικό επίπεδο όσον αφορά τις βελτιώσεις που πρέπει να εισαχθούν σχετικά με το περιεχόμενο, τη λειτουργία και την πρόσβαση στα προαναφερόμενα δημόσια μητρώα και άλλες ιδιωτικές βάσεις δεδομένων, υπό τον όρον ότι θα εξασφαλίζεται δεόντως η απαιτούμενη προστασία των δεδομένων αυτών, σύμφωνα με τις εφαρμοστέες κοινοτικές οδηγίες, και πάντοτε με την επιφύλαξη ότι η γνώση αυτή θα πρέπει να περιορίζεται, αποκλειστικά, στους επιδιωκόμενους στόχους και στο μέτρο που είναι αναγκαία για την ικανοποίηση των απαιτητών οφειλών.

4.8 Δεν θα πρέπει, επίσης, να υπάρχει διάκριση, όσον αφορά την πρόσβαση στα δεδομένα, μεταξύ πιστωτών του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα, ενώ οι τελευταίοι, λόγω της προνομιάς τους κατάστασής τους, δεν θα πρέπει να επωφελούνται από το γεγονός ότι έχουν ταχύτερη και αποτελεσματικότερη πρόσβαση στα δημόσια μητρώα, είτε αυτά προέρχονται από το φορολογικό σύστημα, είτε από το ασφαλιστικό, είτε από δημόσια αρχεία περιουσιακών στοιχείων.

4.9 Θα πρέπει, επίσης, να εξασφαλιστεί η συνεργασία με τρίτες χώρες, ειδικότερα δε με την Ανδόρα, την Ελβετία, το Λιχτενστάιν και όλες τις άλλες χώρες που έχουν ισχυρούς δεσμούς με «φορολογικούς παραδείσους» ή χρηματοοικονομικά κέντρα στην Ευρώπη.

5. Ειδικές παρατηρήσεις: οι 8 ερωτήσεις

5.1 Πρωτοβουλίες σε κοινοτικό επίπεδο

5.1.1 Οι δέκα ερωτήσεις που τίθενται στην υπό εξέταση πράσινη βίβλο, στην πραγματικότητα είναι οκτώ, και αναλύονται λεπτομερώς παρακάτω.

5.1.2 Όσον αφορά το ερώτημα κατά πόσον πρέπει να ληφθούν μέτρα σε κοινοτικό επίπεδο για τη βελτίωση της διαφάνειας των οφειλετών, η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι, σύμφωνα με τις επιφυλάξεις που διατυπώνονται παραπάνω, στις γενικές παρατηρήσεις, πρέπει απλώς να ληφθούν κοινοτικές πρωτοβουλίες όσον αφορά τον καλύτερο συντονισμό και συνεργασία μεταξύ των εθνικών αρχών, καθώς και την τελειοποίηση, από άποψη περιεχομένου και πρόσβασης, των υφιστάμενων εθνικών μητρώων που επιτρέπουν τον εντοπισμό της ταυτότητας και της διεύθυνσης των οφειλετών και των περιουσιακών τους στοιχείων, των αναγκαίων για την ικανοποίηση των απαιτητών οφειλών.

5.2 Εγχειρίδιο σχετικά με τα εθνικά συστήματα εκτέλεσης

5.2.1 Η ΕΟΚΕ φρονεί ότι οτιδήποτε μπορεί να συμβάλει στην καλύτερη γνώση και καλύτερη ενημέρωση σχετικά με τις εθνικές νομοθεσίες και πρακτικές πρέπει να υποστηριχθεί και να προωθηθεί. Ωστόσο, δεν πιστεύει ότι κάτι τέτοιο θα μπορούσε να εξασφαλιστεί απλώς με την κατάρτιση ενός «εγχειριδίου», δεδομένου ότι το ζήτημα είναι ιδιαίτερα πολύπλοκο και δεν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο απλούστευσης για χρήση από το ευρύ κοινό, γιατί θα παρουσίαζε έλλειμμα από άποψη ποιότητας και ασφάλειας.

5.2.2 Στο μέτρο αυτό, η ΕΟΚΕ θεωρεί προτιμότερο να εξετάσει η Επιτροπή τη δυνατότητα οργάνωσης μιας «βάσης δεδομένων» συγκριτικού δικαίου για θέματα διαδικασιών αναγκαστικής εκτέλεσης στα 27 κράτη μέλη, με εξασφάλιση της συνεχούς τήρησης της ενημέρωσης και του σχολιασμού της, και στην οποία να διατίθεται πρόσβαση με ηλεκτρονικά μέσα, σε όλες τις γλώσσες των κρατών μελών. Η βάση αυτή θα πρέπει να εκπονηθεί από κατάλληλα κατηρτισμένους και εξουσιοδοτημένους επαγγελματίες των αντίστοιχων κρατών μελών.

5.3 Καλύτερη πληροφόρηση και καλύτερη πρόσβαση στα εμπορικά μητρώα

5.3.1 Ο ήδη υπάρχων βαθμός εναρμόνισης στον τομέα αυτόν φαίνεται επαρκής για τους επιδιωκόμενους στόχους. Επομένως, δεν κρίνεται αναγκαία ή σκόπιμη η πρόοδος προς τη δημιουργία κεντρικών εμπορικών μητρώων σε κοινοτικό επίπεδο, παρότι θα μπορούσαν να εναρμονιστούν τα κοινά τους στοιχεία.

5.3.2 Βέβαια, τίποτε δεν εμποδίζει να ληφθούν πρωτοβουλίες προκειμένου να βελτιωθεί το περιεχόμενο των πληροφοριών που περιλαμβάνονται στα εν λόγω μητρώα — συμπεριλαμβανομένων, ειδικότερα, των μεμονωμένων επιχειρηματιών—, η συνεχής τους ενημέρωση και η ευκολότερη πρόσβαση, ιδίως με ηλεκτρονικά μέσα.

5.3.3 Το αυτό θα πρέπει να συμβεί και για τα κτηματολόγια, σύμφωνα με το παράδειγμα της EULIS (European Land Information Service), μιας ευρωπαϊκής σύμπραξης των αρμόδιων για τα κτηματολόγια αρχών ⁽⁵⁾.

5.4 Καλύτερη πρόσβαση στα δημοτολόγια

5.4.1 Ομοίως, φαίνεται μάλλον αδιανόητη η δημιουργία οιοδήποτε κεντρικού μητρώου του ευρωπαϊκού πληθυσμού, δεδομένου ότι η αρμοδιότητα για την τήρηση κεντρικών ή τοπικών μητρώων του πληθυσμού ανήκει στα αντίστοιχα κράτη μέλη, καθώς και η αρμοδιότητα για τον καθορισμό των προϋποθέσεων πρόσβασης και την εξασφάλιση της μη υπαρέξης αδικαιολόγητων διακρίσεων.

5.4.2 Αυτό, όμως, δεν σημαίνει ότι δεν θα έπρεπε να εξασφαλίζεται στις αρχές εκτέλεσης οποιασδήποτε χώρας η ευχερής πρόσβαση σε αυτά τα μητρώα για την λήψη των πληροφοριών σχετικά με την διεύθυνση κατοικίας των ιδιωτών οφειλετών, ιδίως με ηλεκτρονικά μέσα.

5.5 Καλύτερη πρόσβαση στα μητρώα φορολογίας και κοινωνικής ασφάλισης

5.5.1 Η ΕΟΚΕ απορρίπτει κατηγορηματικά την ιδέα της παροχής γενικευμένης πρόσβασης, χωρίς διακρίσεις, στα φορολογικά μητρώα και τα μητρώα κοινωνικής ασφάλισης.

5.5.2 Η ΕΟΚΕ εκτιμά ότι μόνον οι δικαστικές αρχές θα πρέπει να έχουν πρόσβαση στα στοιχεία των μητρώων αυτών, σε αυστηρά καθορισμένες περιπτώσεις και με εγγυήσεις αποτελεσματικής προστασίας των προσωπικών δεδομένων που περιλαμβάνονται στα εν λόγω μητρώα.

5.5.3 Σε κάθε περίπτωση, η πρόσβαση σε τέτοιου είδους μητρώα άλλης χώρας από εκείνη της αρχής εκτέλεσης, θα πρέπει οπωσδήποτε να διενεργείται μέσω της συνεργασίας με δικαστική αρχή της χώρας όπου βρίσκεται το εκάστοτε μητρώο.

5.6 Καλύτερη ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ αρχών εκτέλεσης

5.6.1 Όπως αναφέρεται στις γενικές παρατηρήσεις, η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι το πεδίο όπου πρέπει να προωθηθούν κοινοτικές πρωτοβουλίες είναι ακριβώς το πεδίο της καλύτερης συνεργασίας για ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των εθνικών αρχών εκτέλεσης, ιδίως με τη δημιουργία ενός συστήματος άμεσης ανταλλαγής πληροφοριών, μέσω ηλεκτρονικής οδού, με στόχο τον εντοπισμό της ταυτότητας και της διεύθυνσης των οφειλετών και την εξακρίβωση των περιουσιακών τους στοιχείων.

5.6.2 Ωστόσο, θα πρέπει πάντοτε να εξασφαλίζεται ότι, στα κράτη μέλη όπου οι αρχές εκτέλεσης δεν είναι δημόσιοι οργανισμοί, οι πληροφορίες που θα δίδονται θα ελέγχονται από τις αρμόδιες δικαστικές αρχές που θα εποπτεύουν τις διαδικασίες εκτέλεσης.

⁽⁵⁾ Πρόκειται για ένωση αρμόδιων για τα κτηματολόγια αρχών, η οποία συστάθηκε το 2006 και αντιπροσωπεύει ένα πρώτο βήμα στον τομέα της πρόσβασης στα κτηματολόγια των χωρών μελών της (Αγγλία, Ιρλανδία, Λιθουανία, Νορβηγία, Ουαλία, Κάτω Χώρες και Σουηδία). Ιστοθέση στο διαδίκτυο: www.eulis.org.

5.6.3 Συστήματα όπως αυτά που προβλέπονται στον κανονισμό (ΕΚ) 1206/2001 ⁽⁶⁾, για τη συνεργασία μεταξύ των δικαστηρίων των κρατών μελών κατά τη διεξαγωγή αποδείξεων σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις, ή στην οδηγία 76/308/ΕΟΚ ⁽⁷⁾, θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν ως πρότυπο, με τις απαραίτητες προσαρμογές.

5.6.4 Καθοριστική θα πρέπει να θεωρηθεί η χρήση ηλεκτρονικών μέσων ή ακόμη και της δημιουργίας ενός συστήματος ενδοδικτύου, μέσω του οποίου θα μπορούσαν να είναι συνδεδεμένες μεταξύ τους όλες οι εθνικές αρχές.

5.6.5 Η πληροφορία που κυκλοφορούν μέσω αυτού του δικτύου συνεργασίας θα πρέπει να είναι προσπελάσιμες αποκλειστικά στις αρχές τις επιφορτισμένες με υποθέσεις εκτέλεσης, όπως εκτελεστικοί φορείς, «solicitadores de execuçãõ», δικαστήρια, εκκαθαριστές, ενώ τα αποτελέσματά τους θα πρέπει πάντοτε να γνωστοποιούνται στους οφειλέτες.

5.6.6 Δεν θα πρέπει να αποκλειστεί η δυνατότητα χρήσης του συστήματος πληροφόρησης για την εσωτερική αγορά (IMI) για την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ εθνικών αρχών εκτέλεσης.

5.7 Ευρωπαϊκή δήλωση περιουσιακών στοιχείων

5.7.1 Η ΕΟΚΕ απορρίπτει πλήρως την υιοθέτηση, σε κοινοτικό επίπεδο, ενός τυποποιημένου συστήματος για τη δήλωση του συνόλου των περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη, για τους σκοπούς της εκτέλεσης, και αποκλείει, εκ προοιμίου, να γίνει δεκτό ότι η πλημμελής εκπλήρωση της υποχρέωσης αυτής θα μπορεί να επιφέρει, ενδεχομένως, ποινή φυλάκισης του οφειλέτη.

5.7.2 Κατά πρώτο λόγο, επειδή ο οφειλέτης, όσον αφορά τα χρέη του, δεν ευθύνεται με το σύνολο των περιουσιακών του στοιχείων. Ο καθορισμός των περιουσιακών στοιχείων τα οποία είναι απολύτως ή μερικώς ακατάσχετα ή κατασχετά υπό όρους αποτελεί αρμοδιότητα των κρατών μελών.

5.7.3 Επιπλέον, η υποχρέωση αποκάλυψης των περιουσιακών στοιχείων πρέπει να περιορίζεται σε εκείνα που απαιτούνται για την εξασφάλιση της πληρωμής του χρέους, ενώ εναπόκειται στα εθνικά δικαστικά συστήματα να εξασφαλίζουν ότι η υπόδειξη αυτή των περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη είναι ειλικρινής, επί ποινή χρηματικών κυρώσεων.

5.7.4 Από την άλλη πλευρά, η ΕΟΚΕ φρονεί ότι η θέσπιση, σε κοινοτικό επίπεδο, ενός τυποποιημένου εντύπου για την ομοιογενή δήλωση περιουσιακών στοιχείων υπερβαίνει σαφώς τους στόχους στους οποίους πρέπει να αντιστοιχεί ένα τέτοιου είδους μέτρο. Αντίθετα, πιστεύει ότι ο τομέας αυτός είναι κατεξοχήν κατάλληλος για μεγαλύτερη συνεργασία και σύμπραξη μεταξύ των εκτελεστικών φορέων, υπό την έννοια του να διεκπεραιώνουν οι ίδιοι οι φορείς αυτοί, με τα έννομα μέσα που διαθέτουν, τον εντοπισμό των περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη που απαιτούνται για την πληρωμή του χρέους, κυρίως με την εκχώρηση, στο δικαστήριο της εκτέλεσης, εξουσιών για την αυτεπάγγελτη έρευνα για τα περιουσιακά στοιχεία των οφειλετών.

⁽⁶⁾ Κανονισμός 1206/2001 του Συμβουλίου, της 28.05.2001, ΕΕ L 174, της 27.06.2001, σ. 1. Στον τομέα αυτόν, ξεχωρίζει ως ιδιαίτερα σημαντικό το πρόβλημα της επικοινωνίας μεταξύ των αρχών, λόγω των διαφορετικών γλωσσών, ως προς το οποίο οι διατάξεις του άρθρου 5 του εν λόγω κανονισμού αποδεικνύονται ανεπαρκείς.

⁽⁷⁾ Οδηγία 76/308/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 15.03.1976, ΕΕ L 073, της 19.03.1976, σ. 18 (Ελληνική ειδική έκδοση: Κεφάλαιο 02 τόμος 2 σ. 0126).

5.7.5 Σε κάθε περίπτωση, θα πρέπει πάντοτε να εξασφαλίζεται στον οφειλέτη η δυνατότητα αποφυγής της διάδοσης των δυνάμενων να κατασχεθούν περιουσιακών του στοιχείων, υπό τον όρο να πληρώσει προκαταβολικά το απαιτητό χρέος ή να υποδείξει επαρκή περιουσιακά στοιχεία για την πληρωμή του ή να συστήσει ικανές ασφάλειες ή εγγυήσεις της πληρωμής, όπως τραπεζικές ή ανάλογες εγγυήσεις, καθώς και το δικαίωμα να αντιταχθεί στην κατάσχεση στοιχείων που υπερβαίνουν τα αναγκαία για την πληρωμή του απαιτητού χρέους και των νόμιμων προσαυξήσεων.

5.7.6 Η δημοσίευση οιασδήποτε δηλώσεων περιουσιακών στοιχείων των οφειλετών σε μητρώα προσβάσιμα στο κοινό («κατάλογος οφειλετών») πρέπει επίσης να αποκλεισθεί απολύτως, δεδομένου ότι καταστρατηγεί θεμελιώδεις αρχές σεβασμού της ιδιωτικής ζωής του οφειλέτη.

5.8 Άλλα μέτρα για την αύξηση της διαφάνειας

5.8.1 Ως απλές σκέψεις, προτείνονται τα ακόλουθα:

α) Δημιουργία πρόσβασης στο μητρώο των μετοχών και εταιρικών μεριδίων οποιασδήποτε εμπορικής εταιρίας, που κατέχει ο οφειλέτης·

β) Πρόσβαση, με τις δέουσες προφυλάξεις, στα μητρώα στοιχείων των καταναλωτών για σκοπούς καταναλωτικής ή στεγαστικής πίστης·

γ) Δημιουργία ενιαίου συστήματος ταξινόμησης των οχημάτων σε ευρωπαϊκό επίπεδο ⁽⁸⁾·

δ) Δημιουργία μητρώου με όλες τις εκκρεμούσες διαδικασίες εκτέλεσης, με δυνατότητα πρόσβασης σε απευθείας σύνδεση (*online*) από οποιοδήποτε κράτος μέλος·

ε) Πρόσβαση στα μητρώα επενδύσεων στο χρηματιστήριο, από ένα συγκεκριμένο ελάχιστο όριο και άνω·

στ) Πρόσβαση στα κτηματολόγια, με πληροφορίες σχετικά με τους ιδιοκτήτες των ακινήτων.

Βρυξέλλες, 3 Δεκεμβρίου 2008.

Ο Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής
Επιτροπής
Mario SEPI

Ο Γενικός Γραμματέας της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής
Επιτροπής
Martin WESTLAKE

⁽⁸⁾ Όπως ήδη έχει προταθεί στη γνωμοδότηση πρωτοβουλίας CESE της ΕΟΚΕ, σχετικά με τον κώδικα οδικής κυκλοφορίας και την ευρωπαϊκή ταξινόμηση οχημάτων, με εισηγητή τον εισηγητή της παρούσας γνωμοδότησης (EE C 157 της 28.6.2005, σ. 34).